

Мосифо
Било.

ВІЗВОЛІННЯ УКРАЇНИ

ДОНКАСТЕР 1976 ГРУДЕНЬ.

Й О С И П Б И Л О.
"В И З В О Л И Т Е Л І" УКРАЇНИ.
/ П о е м а . /

Всім моїм братам і сестрам з нашої
безталанної України, яких лиха доля-
мачуха розсіяла по білому чужому
світі, з любов'ю присвячую мої скром-
ні слова цієї поеми. /Автор./

"Смирилася душа наша,
Тяжко жить в оковах!
Встань же, Боже, -поможи нам
Встать на ката знову!"

=====

/ "Давидові Псалми", Т.Г.Шевченко./

Художня обкладинка Романа Яцьківа.

Народе мій нещасний,
Вже триста літ в ярмі...
Гнеш спину ти у рабстві,
І гниєш по Колимі...

Ой скільки ж мільйонів
Московській знищив кат?
А скільки вас сьогодні
На світ дивляться з-за ґрат?

Кістями геть загатили
Волхов і Дніпрельстан,
Й на Біломор-каналі
Виповняв надлюдський плян...

На півночі холодній,
Де тайга лиш густа, -
На трупах твоїх встали
Заводи та міста...

Московське пишне метро,
У багні ви проклали,-
І там на кожному кроці
Сотні й сотні лягли...

Гей, де вас не бувало?
Урал, Далекій Схід,
В Печорі й на Камчатці, -
Там всюди мій нарід...

Здіймає руки в небо:
"За що ж нам кара ця?
Чому з землі своєї
Стирають геть з лиця?"

А цілий край мій рідний, -
Немов той каземат,
І меч підніс кривавий
Над ним московській кат.

На панчині в колгоспах,
По шахтах спину гне...
У злобі затиснув зуби,
І вірить лиш в одне.

Не втратив він надії,
І тримає в голові:
"Прийде ж колись розплата,
Згадаєм все Москві!

Нехай затамить ворог,
Згадаєм все йому:
За все йому відплатим,
За кривду й за тюрму!"

У сорок першій році,
Немов на поміч їм,
Земля уся здригнулась,
Восний вдарив грім...

Дуною покотилась
Йде звістка навкруги:
"Ідуть нас визволяти,
Друзі, не вороги!"

І рвуться всюди бомби...
Аж стогне вся земля,
Прийшла ж вкінці розплата,
Впаде ось мур Кремля!

А німецькі "мессершмідти"
Гуркочуть все вгорі...
Везуть та сиплять бомби
В об'єкти по Дніпрі.

Ідуть вперед все німці...
Проминули ген кордон,
І масами вкраїнці
Здаються у полон...

І кожний в цій хвилині
Свій шле на схід погроз:
"Ми ще зведемо порахунки:
За тюрми, кров й колхоз!"

Тисячі вже у полоні...
Відомий став секрет:
Вояк не хоче битись,
У землю встромив багнет.

А недобитки з дивізії,
В глуху і темну ніч,
Втікають геть із фронту,
Коли така вже річ...

Лиш торба за плечима,
Неголені й брудні...
Ідуть все по дорогах
В дощові осінні дні.

Поглянеш ти на його -
І серце біль стиска:
"Можливо мій десь батько,
По селах так блука?"

Було зайде до хати,
З негоди та дощу,
І просить кусень хліба,
Чи ж мисочку борщу...

Поїв, перехристився, -
Та й далі знову в путь,
Бо десь його дружина,
Й маленькі діти ждуть.

Лише в лісах та багнах,
В страху й розпачі мук, -
Немов вовки, блукають
Комісар чи ж політрук.

Бо знають гнів народу,
Ці вислужника Кремля:
Впадуть у народні руки -
На ший їм петля!

Немов стихії лава
На схід пливе щоднем,
І танки вже німецькі
Наш місяць чорнозем.

Народ вітає німців...
Сміх, радість звидусіль,
Виносять їм назустріч
Українській хліб та сіль...

Виловлюють вже всюди
Московських вірних слуг,
І тягнуть із колгоспів,
Хто сіялку, хто плуг...

Пихатий німець каже:
"Капут тепер для "русс" !
Давай же сюди, матко,
Все масло, яйка й гусь!

Це ми прийшли на поміч,
Щоб скинуть з вас ярмо,
У новій вільній Європі
Вам місце ми дамо!"

Вже Київ окружили...
І німці на Дніпрі,
Клекоче бій навколо,
Від ранку й до зорі.

А "юнkersи" із неба,
Мов зграя тих шулік,
Свинцем все поливають
Людський внизу потік...

Горять навколо села,
Будьонний уліз в сільце,
Бо німці міцно взяли
Три армії в кільце.

Із дня - геть ніч настала,
В повітрі дим і пил...
І тисячі позоставалось
Невідомих там могил.

І ранені без догляду
Вмирають серед мук,
Пускає кулю в груди
Від страху політрук.

Дороги геть забиті,
Сіріє марш колон...
Вцілілих німці гонять,
За дріт, усіх в полон.

Ось жовкне листя всюди...
В природі, мов з жалю,
Так сумно вітер віє,
Дощі кроплять землю...

У гаях, лісах, по полі,
Коло озер, на берегах ріки,-
Блукать всі бездомні
Овечки й корівки...

А скільки ж їх втопилось
В страшній отій порі? -
Як німці переправи
Бомбили на Дніпрі.

Тут осінь наступає...
Все в'яне на землі,
І десь в краї далекі
Летять всі журавлі.

Лишень великі зграї
Воронів та граків,
Клюють і витягають
Геть очі в мертвяків...

Вступили німці в Київ,
Кременчуг взяли в обхід...
И лунають кононади
Подалі вже на схід...

Та настали бездоріжжя,
Прийшли, бач, інші дні...
И тяжкі німецькі коні
Застрали, геть, в багні.

І танк засів в болоті,
Загрібсь, як в землю кріт,
Танкіст сидить там босий,
Позбувся десь чобіт...

Зима у права вступила,
Вже осені кінець...
Тут німці зупинились,
І фронт став по Дінець.

Земля всюди замерзала,
Кучугур лежать сніги...
І лютують хуртовини,
Все біло навкруги...

Мороз пече нестерпно,
Аж в грудях мліє дух...
Й коньяк не гріє німця,
Ні шапка, ні козух!

Оце стоїть на варті...
Тремтить весь неборак,
А ось лиш за годину -
Замерзнув, як кіззяк...

Було везуть додому
На захід мерзляків, -
У купах, мов тараня,
На возі в чумаків...

Господарь всюди німець,
На все в руках патент,
І тут вже накладають
По селах контингент.

До Києва приїхав
Новий катюга - Кох,
Щоб ти був не родився,
Або ж маленьким здох!

Терор лютує всюди
Гестапо та еС-Де,
І чинять вже розправу,
Не гірш еН-Ке-Ве-Де!

Грабують в нас пшеницю,
Та вантажуть у вагон,
Без жодної заплати -
Везуть, геть, закордон...

Народ кулак затиснув,
І вслід їм шле прокльон:
За масло, яйця й шкіру,
За вовну і за льон!

В містах усюди голод...
Прошло багато днів,
Коли ці бідні люди;
В останнє їли хліб...

Професор з інженером,
В душі тамус сум...
Й несе за хліб по селах
Останній свій костюм.

Стоять фабрики сонні,
Мов пустка навкруги,
На схід: лиш поспішають,
Все з військом потяги.

Пішов поміж народом
Оцей тривожний слух:
В полоні українців, -
Морять, як тих мух...

За дротами у полі,
Де вітер лиш рида,-
З'юрбились всі докупи,
Як в непогоду череда...

Кругом вартові вежі,
На них дозор з еС-еС,
А їм ще в допомогу -
Ельзасський жихій пес...

Та й молодь вже по селах,
Надію нашу й цвіт,-
Всих німці забирають,
У чужий везуть, геть, світ.

Їх рідні проважали
З сльозами на очах,
О, Боже! Що робилось! -
Згадати навіть страх...

І б'ється бідний нарід,
Як риба без води,
А хто тут допоможе,
Покаже шлях з біди?

З Волині рознеслася
Ось звісточка скупа: . .
На захист України
Там твориться УПА. .

Облуда зникла з очей,
Народній впав терпець,
Піднявся на Поліссі
Вже Бульба-Боровець.

Ожив знов дух Петлюри,
Встає козацький рід;
Лунає всюди заклик:
"Прокинись зі сну, нарід!"

З глибокого підпілля,
Піднявсь на повний зріст,
Рядом стає до бою, -
З ОУН націоналіст.

"Вставай, щоб здобувати,
У боях свої права!
Ніхто не дасть нам волі,
Ні Берлін, ні Москва!"

Наш стяг жовтоблакитий
Піднесли вгору знов,
Святять шаблі козацькі,
За кривди мстити й кров.

Чатують всюди німців,
Їх знищують пести,
Злітають у повітря
Транспорти і мости.

Стоїть в боях несхитно,
Наш месник-партизан,
Й до лісу поспівають
Степан, Петро й Іван.

Лютує звір брунатий,
Не радість теж в Москві...
Бо весною німці в наступ,
Пішли в бої нові.

Тремтить лиш "батько" Сталін...
Зігнувсь, немов дуга,
У Рузвельта й Черчіля,
Про поміч все блага:

"Пришліть нам ліків, зброї,
Я, геть, зовсім погорів!
Немає хліба й сала,
І навіть - сухарів!

Загроза, бач, над світом,
Нависла всім тепер...
І я, заради дружби, -
Розпускаю Комінтерн!"

Вперед ідуть знов німці,
Бо так в короткий час, -
Вороніх упав із Курськом,
А потім - і Донбас...

Мов грім ревуть гармати,
В херсонських десь степах,
Луна від кононадів, -
Москві наводить жах...

Весняний вітер віє...
З Дінця знесло, геть, кригу,
Й румуни по Одесі,
Вже варять мамалигу...

З боями сунуть танки
На Крим та Сімферополь,
І день, і ніч штурмують
Твердиню - Севастополь.

Фон-Павлюса колони
Ось входять в Сталінград...
На Балтиці в бльокаді, -
Лиш диха Ленінград...

Здавалось, так неначе,
Вчувались ці слова;
Що кров'ю захлинулась, -
Ось впала, геть, Москва...

Бо Сталін втік із Кремлю,
Сховавсь аж за Урал,
Здавсь німцям добровільно,
Не один, бац, генерал...

Тут паніка та розпач
Усюди не втиха...
Вже валиться комуна,
Лиш на ладан позіха...

А Сталін в ці хвилини,
Не тратити щоб слів,-
Мерщій знайшов по тюрмах,
Вислужників - попів...

Відкрив церкви вцілілі,
Й пустився на спокус:
Читає під молитву, -
За Сталіна й за Русь...

Суворова тут хвалить,
І всіх проводирів, -
Хто у війні з французом,
Відстояв трон царів.

Надів царські погони:
"Ми ж Русі, бац, сини!"
Та вішає всім щедро
На груди ордени...

Тремтить за свою шкіру,
Не сходить страх з лиця,
Тут все він обіцяє
У майбутнім для бійця:

Ось тюрми геть закриє,
Лиш визволить, мов, край...
А народам за подяку,-
Земний збудує рай...

На Арктиці цим часом,
Вночі у північній млі,-
Везуть вже допомогу
Від аліантів кораблі...

Везуть гармати, танки,
Та чоботи й штани,
Бинти, консерви, масло, -
Все те, що для війни...

Вже слабнуть сили німця...
Тремтить він з переляку,
Бо "Смерш" вояцькі маси,
Жене в нову атаку...

Ідуть бої жорстокі,
Спливають кров'ю німці...
Немов тхора, втікають,
Румуни й італійці...

Румун вошивий з фронту,
Ногами лише клига...
Гвинтівку ж та гранати -
Продав за мамалигу.

Німецькій, бач, фортуні, -
Сумні прийшли кінці...
Й лишилось триста тисяч
Там війська у кільці.

На захід звір втікає...
Зламалась міць зубів,
Грабує все навколо,
У ясир жене рабів.

Москаль у Сталінграді
Вже німця докінча,
Бо суне, немов хмара,
Червона саранча...

І німці відступають...
Кругом вогонь та дим,
Лиш вчора здали Ялту, -
Сьогодні ж цілий Крим...

Ножа москаль вже гострить:
"Чекайте, ось, хахли!
Це ви у сорок першим,
Нас німцям продали!"

Кого застали вдома,
Хто німецький збіг полон,-
Підряд, геть, забірали,
У штрафний всіх батальйон...

Женуть на фронт без зброї...
Це ж наші мужики;
Розбуті, всі голодні,
Ще й полатані свитки...

Назад ні крок! Вперед все!
Хоч вири - наказ заверш!
Впереді в окопах німці,
Ззаду ж - загопи "Смерш"...

У напрямку на Харків,
В Конграді, по Лозовій, -
Наклали німці трупів,
В атаці не одній...

Поля цілком покрились,
Мов зграями граків, -
Ось так усе чорніло,
Від трупів мужиків...

Не зітреться з скрижалей
В історії віків, -
Як Дніпро в цей час гатили
Тілами штрафників...

Ще довго після себе
Залишив фронт сліди...
Все червоніло Чорне море,
Від дніпрової води...

А слідом, як примара,
Де фронт лиш перейде, -
Вже чинить там розправу
Страдне еН-Ке-Ве-Де...

Ось бабу Пріську судять,
"Провина" ж, бач, така:
Що німцям продавала
Півлітри молока...

Дідусь Пилип лиш диха...
Побитий, синій ввесь, -
Бо він німецьким коням
Косив ячмінь й овес...

Вдовій, отій Парасці,
Пригадали кожду річ:
Що вона в комендатурі
Топила німцям піч...

Й білизну також прала,
За кусень хліба й суп...
"Гріхів", як бач, чимало,
Лиш взяти все до куп.

"Тяжкі" ці всі "провини",
І суворих треба мір,-
Тут вже на десять років
Є запевнений Сибір...

Лиш всюди засідає
Цей жахливий трибунал,
Усих "гріхи" й "провини"
Записані в журнал.

Даремні всі благання,
Хоч сліз - пролий моря!
Москва, як кажуть люди, -
На сльози не вдаря!

І знов везуть транспорти
На каторгу в Сибір...
Крові з народу впився,
Московський хижий заір.

Народ наш зажурився...
У біді зігнув свій стан,
Бо Сталін вже накинув,
Новий трьохрічний плян...

Орють поля весною,
В пристяжку до корів,-
Замість коней впрягають,
Стареньких матерів...

Повстанець у підпіллі,
Присягнувсь:—"У боях вмиremo!
А ший добровільно -
Не схилимо в ярмо!"

За честь, за Україну,
За кривди трьох віків, -
Горять вознкомати...
Й вицищують "стрибків".

Карають яничарів,
Всіх зрадників та юд...
Над ними виповняють,
Святий, народний суд!

По всій, ген, Україні
Настав воєнний стан...
Старі, і навіть діти,-
Пішли до партизан...

А вільний світ байдуже,
Лиш дивиться на все,
Як Україна на Голготу,
Свій хрест тяжкий несе...

Хилу чоло в жалобі,
За тих, хто в тії дні,
На вівтар для Вітчизни,
Життя дали в борні.

Ви - лицарі Безсмертя!
Хоч і доля вам скупа,
Ви кров'ю записали,
До історії УПА!

Усюди по Європі
Війни горить пожар...
Румуни вже здалися,
Чекає це й маляр...

У нетрях по Балканах,
Там сербин та хорват,-
Брежні з Москви повірив,
І ріже брата - брат...

На Вислі - червоні танки...
Їм видно із близька,
Як німці у Варшаві,
Вже докінчують А-Ка...

На смерть хоробро бились,
Народу цвіт там впав,-
Ніхто в тяжкій хвилині,
Їм помочи не дав...

Сказав цинічно Сталін:
"У Європі - я є пан!"
Забудьте ж, аліянти,
Про Ялту й Тагеран!

А чи ж комусь від цього
Пішло, бач, у науку? -
Що світ зберіг для себе,
У пазусі гадюку!

Загріб вже пів Європи,
Новітній Чингіс-Хан:
"Давай часи бистреє!"
Кричить усюди Іван.

Пісні горляють п'яні,
Про Сталіна та Русь...
Жінок гвалтують всюди,
Не минають і бабусь...

Немов жорстокі гуни,
У крові, аж до колін...
Тремтить стара Європа,
Цілком завмер Берлін...

Бракує слів у мене,
Талант безсилий мій,-
Щоб вам все описати,
За той страшний розбій...

Міста лежать в руїнах,
На захід люд втіка...
Аби лиш не попасти,
До рук більшовика...

Мандрують світ-заочі,
Вчорашні ці раби...
Змiнивши свою землю,-
На полатані торби...

Бо кожний добре знає,
Що це фраза не пуста;
Сказав в інтерв'ю Сталін,
Для Червоного Хреста:

"В мене, вєдь, пленних нєту,-
Єсть ізмєнникі, труси!
Врагу живий ктo здался,-
У нас ласки не проси!"

І твердить він відкрито,
На тему все одну:
"Бєз їх ми обошлися,
І виграї войну!"...

А тут послушник блазєнь,
По наказу із Кремля,
Звернувся до солдатів,
Сам Еренбург Ілля:

"Солдат! Ти з Сталінграду,
Доходиш ось в Берлін!
І шматували твоє тіло,
Осколки бомбів й мін!

Їх толом начиняли,-
Твоя ж сестра, чи брат,
Та ось вже недалеко,
Надходить час розплат!

Ти з каменя май серце!
Хай не здригне твоє лице,
Я тут тебе питаю:
...Прости ти їм за це?"

...О, горе ж тих чекає,
Хто з "остовець" тавром,
Від голоду вмирали,
У німців за станком...

Полтавець, дідусь старенький,
Свій втратив цілий рід...
У торбу склав манатки, -
Й мандрує на захід...

На старість літ - самотний,
В Сибірі згинув брат...
Дружину вбили німці,
А дітей - московський кат.

Немало горя бачив...
Зніс голод та біду,
Увесь Сибір він зміряв,
Байкал й Караганду...

Сховалось сонце в хмарі,
Утопає світ в імлі...
Ой жах, що тут твориться,
На бідній цій землі...

В конвульсіях останніх
Конає вже Берлін...
Лиш кров ріками плеться,
Сягає до колін...

Зчепились хижі звірі,
На смерть іде цей змаг,
І в полум'ї, розбитий, -
Упав ось, геть, Рейстаг...

Над згарищем Європи,
Кривавий звивсь прапор,
Москва чинить над людом,
Убивство і терор...

У Сибір везуть в заслання,
Без суду й жодних слів,
Саджають по в'язницях,
Міністрів й королів...

По розвалинах в чужині
Блукають втікачі...
Беззахисні й голодні,
Сотні їх... й тисячі.

Кочують, мов цигани,
Вигнанці всіх країн,
За хату для них служить, -
Ущелини з руїн...

У Москві катюга Сталін,
Від злості, геть, не спав,
Ось тут він аліянтам,
За Ялту пригадав:

"Верніть всіх примусово,
Мені отих людей, -
Це зрадники й квіслінги,
Борці чужих ідей!"

Летить аж піна з рота,
Диктує свій "закон"...
А Вишинській у Новім Йорку,
Уже стукає в ООН...

Благань, підкуп, погрозів, -
Наговорив усіх річей...
Це слово "залишенці", -
Прогонить сон з очей.

Бо знав катюга хижий,
Що ми на цілий світ:
Розкажем правду дійсну,
За вбивство і за гніт!

В Європі по таборах,
З наганом у руці, -
Нас полювали комісари,
Мов звіра мисливці...

І жахом наповнялись,
Тисячі не одних сердець,
Коли нас людолови, -
Тягли, як вовк овець...

Лишень по довшим часі,
Нарешті світ прозрів...
Й УНРРА послав у Європу,
До цих він таборів.

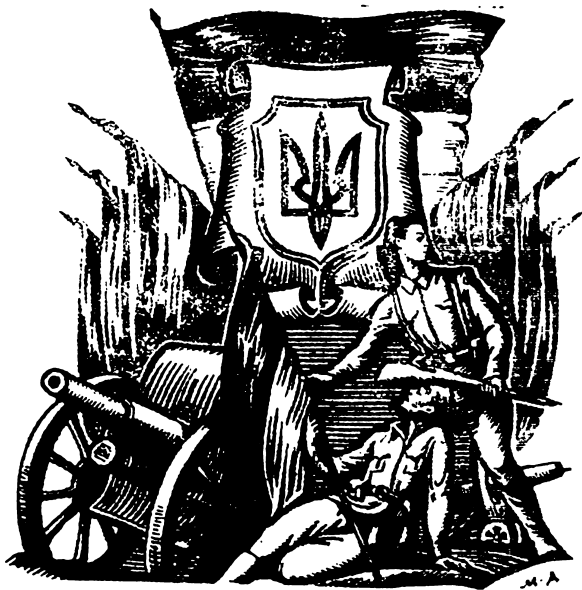
Ми все пройшли і знаєм:
Терор і страх війни,
Комісії репатраційні,
Та байдужість чужини...

А в нас, по Україні,
У глухій нічній порі, -
Здіймали руки в небо,
Старенькі матері...

Все благали Бога шире,
Щоб ласку мав до нас, -
Дав сил, щоб пережити,
Оцей жажливий час...

...Ще довго по Україні,
Лежав облогом лан...
Й немало впало зайдів,
Від кулів партизан...

Хоч здоланий, та нескорений,
Живе народ всеж мій,
І нові покоління, -
Ще встануть знов на бій!

На Нюрберзькім процесі,
За злочин тих років,
На смерть всіх покарали,
Німецьких ватажків.

Повстанці із підпілля,
Протест свій шлють здаля:
"Чому там не судили,
Й бандитів із Кремля?"

Чому ж їх не карали;
За спалену Волинь,
За вбивство мільйонів,
За Вінницю й Катинь???"

...Та ще прийде година,
Здійсниться мрія та:
Ім вирок справедливий, -
Народ наш прочита!

Давно війна скінчилась...
А на мир все чекає світ,
Москва у Європі всілась,
Всех гне на свій копит.

Ось так, бач, "визволяли",
Одні нас, і другі, -
Москва, цей кат наш лютий,
Та й німці ж вороги...

Настане час цей, браття,
Залунає долі гук:
"Вставай, вставай, народе!"
Щоб зброю взять до рук.

Тоді Москві ми скажем:
"Ось тепер тобі одно, -
Не марнуй даремно сили,
Сідай мерщій на дно!"

Її безсилий буде атом,
Всі ракети й літаки...
І Україна вільна встане,
На прийдешні віки!

П І С Л Я С Л О В О .

Випускаючи для Шановного Читача свою наступну поему, "Визволителі України", я від широкого серця складаю свою ширу подяку Вельмишановній Пані Ростиславі Гринаш, яка знову на моє прохання допомогти в цьому, широко відгукнулася на мій заклик, та своєю безкорисливою працею допомогла мені, щоб ця поема побачила світ, та знайшла свого читача.

Автор. *У. Кучма*.

Донкастер, 18 листопада, 1976 року.

Англія.

Very faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

AMERICAN

REPUBLICAN

NEW YORK

1877

NO. 1